

EDINOST

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

»V edinosti je moč«.

»EDINOST« izhaja 3krat na teden vsako sredo in saboto o poludne. Cena za vse leto je 6 gl., za polu leta 3 gl.; za četrt leta 2 gl. 50 kr. — Posamezne številke se dobivajo pri opravištvu in v tiskarnah v Trstu po 5 kr. v Gorici in v Ajdovščini po 6 kr. — Narodne, reklamacije in inserate prejema Opravištvo »vía Zonta 5.«

Vsi dopisi se pošiljajo Uredništvu »vía Tarrento«: »Nuova Tipografia«; vsak mora biti frankiran. Rokopisi brez posebne vrednosti se ne vračajo. — Inserati (razne vrste naznaila in poslanice) se zaračunajo po pogodbi — prav cenó; pri kratkih oglasih z drobnimi črkami se plačuje za vsako besedo 2 kr.

Slovani v Istri.

Mi Istrani — Slovani — zapuščeni od vseh, čestitamo vrlim našim bratom na Kranjskem, da so se tako močato vedli minole slavnostne dneve, ko so imeli mej seboj preljubljenega vladarja. Kako vse drugače je bilo lanskega leta pri nas v Istri. Naš narod je komaj vedel, da je cesar mej nami!

Mi, tlačeni istrski Slovani, zopet čestitamo srečnim bratom na Kranjskem in Goriškem, da so se zopet močato obnašali pri minolih deželno-zborskih volitvah. Oni niso zbrali (razen menda v enem slučaju) vsacega, koji ima le slovensko ime, koji pravi, da je Slovenec, ampak volili so take močve, koji imajo večinom vse dobre lastnosti pravih narodnjakov. Srečni so, da so dospeli uže do take stopinje!

Kako pa je z nami istrskimi Slovani? Ali smo si tudi mi take poslanice izbirali? Nismo jih! In zakaj ne? Naš ubogi, dušno speči narod večinoma še vedel ni za volitve; on tudi ne ve, kaj je to! Slovanov nas je v Istri nad 3/4, a vseh poslancev imamo »summa summarum« pet, koji so pravi boritelji našega zapuščenege naroda, izvzemši jednega, koji nema zmožnosti za tako težaven posel v naših žalostnih razmerah. Kaže se, kakor da bi ne imeli koga voliti, ko bi tudi mogli. Žalostno!

Naša mesta so večinoma laška, izvzemši narodnega Kastva v gorenjej Istri; ali pa še več pollašena, kakor mej mnogimi družimi Pazin, v kojem mestu in njega okolici se ne čuje drugzega, nego laški; kder so pravi zagrizlici Karnjeli, najhujši sovražniki našega naroda, mej kojega so se naselili skoraj v vsakej vasi. Ti so pri nas prava kuga, kajti ukončujejo nas telesno in dušno. Izposojajo denar po najvišjih obrestih, prodajajo razno blago po najdražej ceni, le da obogatijo, le da spravljajo nevednega slovanskega kmeta na beraško palico. Dušno pokopavajo nas s tem, da se drže svojega jezika kakor kleščce, ter ga vsiljujejo nam po šolah in uradih, da je groza. Tam, kder ni niti jedne laške rodovine, izvzemši par, ali tudi le jednega pritepenega Karnjela, tam mora biti laški jezik, če ne učni, pa vsaj zapovedani predmet, da se ubogej mladini glava beli ter zadržuje v poduku prepotrebni družini predmetov. Častno izjemo dela narodni voloski okraj, kder je skoraj izključljivo le slovanski (slovenski in hrvatski) učni jezik.

Vsi istrski uradi pa pošiljajo vedno le laška in laška, le tu pa tam nemška pisma. O ubogi mi! Tako se nam godi v uradih, tako v šolah, koje so jako redke, ter večinom komaj ustanovljene, koje so tudi drugače najslabše urejene in oskrbovane, kakor smo slišali na »taboru« v Bre-

zovici. Šolstvo, narodno šolstvo, ako je smem tako imenovati, gotovo je na najnižej stopinji v vsej Avstriji. O srednjih šolah ni govora; v te so nam v slovanskem jeziku vrata popolnem zaprta!

Kako pa je z drugimi narodnimi zadevami?

Kmetijstvo je jako slabo, zapuščeno. Kmetovalci, nevedni, zapuščeni od dežele in države, ne znajo in ne morejo si sami pomagati. Kupčije, izvzemši primorskih laških mest, nikake ni.

Kder ni občil, cest in dobrih potov, kder ni obrtnije, kder je zapuščeno kmetijstvo, s čim naj se kupčuje? S kamenjem, da bi je hoteli na Ogrskem, ter nam dajali za nje svoje obilne zemlje! Ne dežela, ne država ne skrbi za istrske Slovane! Deželno gospodarstvo je v rokah Lahov, koji ne privoščijo nam Slovonom niti odpadkov od obložene mize, občine so kakor nalašč velike, da so v rokah Lahov.

Država je tudi Istre tako pozabila, ali na njo nikedar mislila ni, kakor da bi ne bila njena. Kako to? vpraša kedo; saj ima državno železnico od severja proti jugu.

Res je, ali ta toliko koristi deželi, kakor državi samej. Ako bi vse železnice tak dobiček donasale, kakor istrska, gotovo bi vse na jedenkrat opustili. Vozil sem se pred kratkim parkrat po njej, a čujte, koliko je vozila. Bil sem mej popotniki skozi i skozi celó sam, razen železniških uradnikov. Čudno, misli si kedo. Kaj si Istrani nočejo posluževati dane jim prilike? A saj sem uže povedal, da ne morejo s čim kupčevati, kedar nemajo kaj. Država je gradila železnico radi Pulja, pomorsko-vojaškega mesta. Ako bi jo bila, kar pa je gotovo, da ne, na deželno dobro, bila bi pričela deželi tako pomagati, kakor si je oni, koji bi pričel hišo zidati pri strehi.

Česa pa potrebujemo? Naša dežela, kakor vsa naša država sploh, je kmetijska dežela, in to še bolj, ker nema nobenega družega bogastva, kakor so rude, koje redé nekoje avstrijske dežele. Kder ni rude ter potrebnega lesa, tam ni obrtnije, ni kupčije; ljud se mora zadovoljiti z onim, kar mu rodi pusta zemlja. Še oni pridelki, koje naša dežela rodi, na tako nizkej stopinji so, da niso skoraj za družega, nego za domačo potrebo.

Treba je povzdignoti kmetijstvo, kmetijstvo v vseh strokah, ako hočemo, da se naš narod otme iz žalostnega stanja. Vse dežele obširnega našega carstva se ponašajo z mnogimi prekoristnimi napravami, koje večinom tudi država močno podpira; koje so v prospeh in povzdigo kmetijstva, — le tužna Istra nema ni

pojma, ni sleda o kakej koristnej napravi. Mej te štejem v prvej vrsti deželne kmetijske, vinarske in druge gospodarske šole; ljudske posojilnice i dr. jednake naprave. Imamo mi kaj takega? Ne in ne!

Lahi — večinom neketovalci — tega ne potrebujejo, ter se za nas Slovane ne menijo; tudi nam tega ne privoščijo. Našim slovanskim poslancem pokladamo ustanovitev taci naprav pregorko na srce, če tudi smo skoraj prepričani, da njih pičli glasovi ostanejo »glas opijócega v puščavi«. Odkriti je treba vendar rane, koje nas skelé, da bode svet vedel, da smo še živi, a da smo zapuščeni, da se za nas ni nikedo brigal!

Ker bi pa nam samo to nič ne koristilo, treba je poiskati poti, po kojih bi dosegli kaj boljšega, kaj koristnega, koje bi nam dejanski pomagale. Narod slovanski v Istri je treba buditi, čas je uže, da se zbudi, da bode vedel, kde ima iskati pomoči. Saj smo slišali na »taboru« v Brezovici od strokovnjaka v gospodarstvu, da je narodna vzbujenost prvi pogoj gmočnemu napredku! To pa stoji na naših narodno-političnih voditeljih. Ali jih imamo? Da in ne, kakor hočemo. V Istri prav za prav nemamo nijednega narodno-političnega društva. Zahvalni smemo tedaj biti Edinosti, političnemu društvu v Trstu, koje je vzelo tudi Istro v svoj delokrog. To društvo je v Istri na željo in prošnjo domačih naših narodnjakov uže priredilo nekaj taborov, a vse le ob periferiji, ob mejah; v sredino Istre, ozdravljat srčne notranje naše rane se še ni upalo, zato ker ni bilo koga, da bi je bil prosil, da bi bil za »tabor« vse pripravil.

Društvo »Edinost« ima v Istri malo udov, tako da je v primeri s temi mnogo učinilo. Društvu je tedaj treba zastopnikov, podpornikov, sploh mnogo udov tudi v Istri, v vsej Istri. Ker pa je ogromna večina istrskih Slovanov, bratov Hrvátov, treba je društvo preustrojiti, da ne bode le slovansko, temuč slovansko-hrvatsko, ali sploh slovansko, kojem bode treba gledati osobito na naše zapuščene istrske zadeve, posebno v hrvatskem delu; kajti ako je pomagano večjej hrvatskej stranki, pomagano je tudi manjšej slovanski.

Društvo »Edinost« namerjava napraviti še to leto drugi »tabor« v Istri in sicer v srednej Istri; to je v hrvatskem delu. Kakor kaže, bode teško kaj iz tega in ako sploh bode, kar Bog dal in sreča junaška, treba bo prebiti marsikojó zapreko. In to zato, ker društvo ima mej Hrvati premalo upliva, ima premalo zastopnikov, ali skoro nikakih; nema tedaj domače podpore. Naj več ležeče je sedaj na kopici vrljih tržiških Hrvátov, koji bi z velikim trudom do tega pripomogli. Trdna volja mogoče premaga vse te-

žave in zapreke, tako da se vendar posreči prirediti »tabor« v srednej Istri ter tako zapričeti imenitno, a težavno delo — narodne vzbujenosti, koje nam je treba, da dospemo do boljšega položaja v dušno in materialno narodnem obziru. »Edinost«, vrlo glasilo tržiškega političnega društva, pisala je v letošnjih deželno zborskih volitvah, da smo učinili letos v Istri lep korak ter da v šestih letih se v tem marsikaj spremeni.

Korak na bolje se je res pokazal, a ne velik; da bi se v šestih letih veliko spremenilo, gotovo si iz vsega srca želimo, a dvomimo zeló, posebno ako se ne bode delovalo bolj pridno, sê združenimi močmi. V to pa je treba, kakor ribi vode, dobrega, krepko delujočega slovanskega društva, koje se more preustrojiti iz sedanjega društva »Edinosti«.

Tako preustrojeno slovansko društvo za Trst z okolico in Istro bode gotovo, se ako ustanovi na pravej podlagi ter dobro razširi mej Slovenci in Hrvati, da bode moglo uspešno delovati.

Treba bode v vseh šest letih sedanje deželnozborske dobe naj pridnejše delovati, prirejati vsako leto po jeden, ali dva »tabora« v Istri, da se narod zavé, da prične trkati na vladna vrata, a tem več, da se pripravi za prihodnje volitve v državni in deželni zbor.

Močno razširjeno društvo bode gotovo imelo kaj v blagajni, da bo tudi s tem pripomoglo k narodnej zmagi. »Brez cvenka ni žvenka«, posebno ker se tudi naši nasprotniki tega sredstva poslužujejo za svoje umazane namene.

To bi bilo, česar v Istri pogrešamo, brez česar ne dosežemo svojih opravičenih želj. Da se to doseže, treba je, da vzame društvo »Edinost« stvar v obiljen pretres ter v kratkem, hitro po »taboru« v srednej Istri, ako sploh bo, skliče občni zbor, kojega naj se vdeležé sedanjí društveniki in sploh vsi, kojim je mari za naše blagostanje, posebno še bratje Hrvati. O prepotrebem slovanskem političnem društvu za Trst z okolico in Istro naj bi se tudi na mogočem »taboru« govorilo ter toplo priporočalo.*

Skalnikov.

* Društva »Edinost« ni treba prav nič preustrojati, ker je uže osnovano na slovanskej podlagi, torej pristopno Slovincem in Hrvatom. — V združenem času je pristopilo društvu mnogo Hrvatov iz Trsta in od drugod in prav tako lahko pristopijo še drugi. Ni treba nobene premembe pravil, ampak le nabiranje udov in pa dobrih poverjenikov, to je dobra notranja organizacija. Društvenih pravil glavna paragrafa seglasita: § 1. Ustanolja se za celo Primorsko deželo, spadajočo pod tržiško namestništvo, politično in bralno društvo z imenom »Edinost« in sê sedežem v Trstu. § 2. Namen tega društva je, da budi in širi narodno zavest in razni, posebno pa gospodarski poduk in omiko mej slovanskim ljudstvom na Primorskem, da brani narodne in vse druge pravice omenjenega ljudstva in s kratka, pospešuje materialne in duševne koristi njegove v državnih, občinskih, cerkvenih, šolskih in gospodarskih zadevah. — Iz tega je razvidno, da ni treba nobene premembe.

Ured.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Judovski časniki na Dunaji imajo zdaj posel z Riegerjevim predlogom zastran predrugačbe deželnozborskega volilnika. Napadajo po starej navadi ter hujskajo nemške deželne poslance, naj se ne vdeležijo zborovanj, ko bodo na dnevnem redu te predrugačbe, da ne bode mogoče sklepati. To so junaki, ki svetujejo pobeg!

Ogersko pravosodnje ministerstvo izdeluje civilni državni zakonik in to jako važno predlogo poda v obravnavo državnemu zboru v prihodnjem zasedanju.

Vnanje dežele.

Bolgarski knez, ki je dalj časa popotoval po Evropi, vrnil se je 24. t. m. v Sofijo.

Pariški mestni svet je hotel 220 milijonov frankov na posodo vzeti, a večina je ta nasvêt zavrgla.

V angleški gosposkeji zbornici je Morley 25. t. m. naznanil, da so v Egiptu doslej štirje angleški vojaki za kolero umrli. — **Northcote** je v tej seji naznanil predlog, da se bo kraljica v adresi prosila, naj se pri vseh obravnavah in korakih glede sueškega kanala priznanje izključljivo monopolu za zvezo Sredozemnega in Rudečega morja odreče. Gladstone je izjavil, da k malu določi dan za obravnavo te predloge.

O prašanji drugega sueškega prolopa je Gladstone 24. t. m. angleškemu parlamentu naznanil, da Leseps meni, da angleška vlada ni dolžna, parlamentu predložiti nove pogodbe ter da brez odloga predloži sueškim akcijonarjem predloge za drugi prokop. Namenjeno znižanje pristojbin naj ostane, denar za delo pa naj se skupi po delnicah. Vlada je sklenola, da pogodbe ne predloži v potrjenje parlamentu, ker bi uporna debata angleškim interesom škodovala. Vlada izjemnega stanja v Egiptu ne porabi v to, da bi se lotila pravice sueške družbe.

Kolera v Egiptu še vedno hudo razsaja. Od 22. do 23. zjutraj je umrlo za to boleznijo: v mestu Kahira: 427, Kibin el Kom 150, Ghizeh 68, Mehallel el Kibir 76, Mansurah 26, Kobar el Namleh 19, Samanoud 18, Belcasse 10, Kafrahmza 10, Damiette 9, Ziftah 7, Tantah 5, Kerbin 5, Talka 5, Voufra 2, Berba 2, Sembelusoen 2, Šuec 1, Kafrazjet 1 in Abouk Samad 1. — Mej temi je v Kahiri umrl 1 angleški vojak in tudi v Šuecu je vstala kolera mej angleškimi vojaki. — 24. t. m. se je v Kahiro pripeljal namestni kralj, da poravna razpor, ki je nastal mej zdravstveno komisijo in domačo upravo.

Od 23. do 24. zjutraj je v umrlo v mestih: Kahira 463, Kibin el Kom 117, Ghizeh 95, Mehalles el Kebir 66, Ziftah 23, Tantah 16, Mansuhar 13, Samanoud 11, Damiette 11, Mitgamr 9, Kirbin 9, Kobar el Namleh 7, Menzales 6, Talka 4, Sofia 3, Banha 2, Ismaila 2. Šuec 1. — V Aleksandriji sta v noči od 25. na 26. dva zbolela za kolero. — Nek francoski zdravnik trdi, da kolera v Egiptu v treh tednih mora ponehati ter da jo v Evropo ne bo. Angleži se proti koleri nekam čudno vedó, za kvaranteno se nič ne brigajo ti posebneži, a v Kahiri pa hoté kolero z ognjem pokončati; nad 700 hiš so požgali in prebivalce pognali v puščavo, kder stanujejo pod šatori in je pod njimi gotovo bolj zdravo, nego pa v okuženih smradljivih hišah.

V deželi Zulu se je unel hud upor; kralj Četevajo, ki je lansko leto popotoval po Evropi, bil je umorjen,

in ž njim vse njegove žene. Uporcem na čelu je glavar Usibegu, ki povsod zmaga.

Dopisi.

Na Groti, 26. julija.

(Novost o zemljeknjižnih stvaréh. — **Novi magistratni uradniki.** — **Opomba.**) Dne 21. t. m. je dobila postava od 23. maja 1883. št. 82 drž. zak. svojo moč. To postavo se je začel prevrat v načelu postopka v zemljeknjižnih stvaréh. Določalo se je načelo, da se v zemljiske knjige ne sme vpisovati uradoma.

Jedna posebno znamenita izjema je zaznamba eksekutivne prodaje. Po citirani novici postavi pa je zemljeknjižne vpise, katerim so se podlage ustanovile v tečaj ostalinski razprave, izprožiti uradoma, ako ni v šestih tednih prošnje vdeležencev. Taki uradoma izvršeni vpisi so prosti kolekov. Ta postava pomenja olajšavo bremen zemljiskih posestnikov. Kajti pri takih zemljeknjižnih vpisih iznašal je kolek le za prošnjo in drugo najmanj po 2 gl. in odvetnik ali notar tudi ni mogel napraviti prošnje zastoni. Pri malih posestnikih pa uže 5 gl. tudi precej velja in oni si lahko zdaj ta izdatek prihranijo v slučajih, v katerih se po ostalinski razpravi last zemljišča premenja.

Novi magistratni uradniki so oni gospodje, ki morajo paziti, da se kolera ne zatrosi, in v ta namen ti gospodje nosijo po hišah takozvano tekočino za desinfekcijo.

Kakor v mestu, itak v okolici dobivajo se plačani ljudje, ki se takovim poslom bavijo. V Rojanu je natakhar imenovane tekočine gosp. Dreja, a po hišah pa jo nosita dva druga dninarja, ki sta jako dobro plačana. Takozvani Prč, mož, ki sicer na jedno oko ne vidi, a tem bolje čuti pod palcem, — ta je i Drejetov svetovalec, dobro znan uže od poslednjih volitev, ki je za par grošev za Cesarja glase lovil — od tiste dobe sta si Dreja in Prč prijatelja, da non si dire. To prijateljstvo je ostalo neskaljeno do časa kolere. In tako smo zvedeli, da je Prč po Drejetovej milosti dobil diplom zdravnika stranišč; t. j. Prč zdravi grla onim kramjem, iz kojih nepopisljivo vonja.

Magistrat je zaukazal, da se voda za desinfekcijo mora donášati v vse hiše brez izjeme, (saj na vse zadnje i to gre na račun davkoplačevalcev). Ta Prč pa, kakor čujemo, hoče napravljati razlike — kar ne gre; slučajno se je izustil v neke hiši, da, če bodo stranišče držali tako ostudno, da on ne prinese več tekočine. Mi pa smatramo, da kder se največ smradu nabaja, uprav tam potrebuje se največ takove vode. Prč naj si dene roko na svojo vest, in naj ne dela razlike mej stranišči, ker ljudje so se njega uže tako navadili, da rekajo: »Poglejte Prča, ki je prišel po kolero! Teda Prč, »Hab't Acht!«

O smradljivem kanaliču v ulici Belvedere, o katerem smo pisali v »Edinosti«, da utegne nevaren biti občemu zdravju, radi smradu, ki iz njega prihaja — tudi »Cittadino« v br. 206 dne 26. julija, razpravlja to napako v dopisu »Reclamo« mej »Notizie Locali«. Veseli nas, da nismo sami, ki to stvar grajamo, ampak tudi »Il severo Cittadino«.

Iz Dutovljan, 25. julija.

V zadnji številki »Edinosti« se javi, da nam je toča vzela le pol letine; 92. št. »Slovenca« pa pravi, da je toča pobila tretji del, sicer v Krepljah in Križu, ter drugih krajev niti ne omenja.

Oporekati sem prisiljen, da sta se oba dopisnika bila zelo prenačljila ter krivo poročala.

19. julija ob 11. uri predpoldne se je vsula gosta toča z vetrom, ter padala kakih 20 minut, če vzamem i sodro v poštev. V tem času so bile vasi: Dutovlje, Kreplje, Tomaj, Križ in Šepulje (pišem o mojem obližji) — vse bele. Dutovljanskega zemljišča je bil majhen del prot te šibe, kder je komisija iz Sežane priznavala tri četrta, a drugod popolno uničenje pšenice in vinskega pridelka. Ne vem, če je bila tudi v drugih krajih komisija; a gotovo je, da prizna v omenjenih vaseh popolno uničenje.

Včeraj, dne 25. ob tri četrta na osem zjutraj smo videli uže zopet debelo, a redko točo, ki je malo časa padala. Pri nas smo takrat žito v snopu sušili — škodo si lahko mislimo. Pri Tomaju sem se pričel, da je vse, še tako male prostore, — ki si jih je bila zadnjič prihranila — poiskala. Orehi, hrastovo perje, trtne mladice so pokrivala bela tla. Istino poročam, ako povem, da so bila zrna toče tako debela, kakor orehi — v prav lepih, kristalizovanih podobah.

Iz Štajerskega 24. julija.

(Cesar na spodnjem Štajerskem.) Ker smo našim čč. čitateljem ostali dolžni poročilo o sijajnem sprejemu na slovenskem Štajerskem. Nj. veličanstva o 600 letnici združenja Štajerske zemlje z Habsburško hišo; — hočemo ta dolg danes poravnati, v to svrhu priobčujemo najglavnejše momente cesarskega popotovanja po spodnje štajerske zemlji. Iz tega se prepričajo naši

čč. čitatelji, da Slovenci lepe Štajerske, gledé vsprjema Nj. Veličanstva, premilega nam cesarja Fran Josipa I., niso zaostali za Slovenci na Kranjskem. Pripoznati moramo, kakor z nami pripoznavajo celo zagrizli štajerski Visokonemci, osobito pa Nemčurki iz Radgone, da vprav Slovenci, kakor vsaki pot i sedaj, oteli so čast Štajerske krasne zemlje.

V ponedeljek 9. julija, vzel je slovo pres. cesar od glavnega mesta Štajerske zemlje, zagotovivši, da se k malu vrne. V ponedeljek v jutro se cesar pripelje v Gleisdorf, dalje v Felibach in zatem v Gleichenberg, kder se čudi prekrasnej legi slovitih toplic. V Radgono je cesar dospel ob 11. uri od meščanov navdušeno sprejet in spremljan k odprtju nove meščanske šole. Tu je prišla vrsta na Slovence; nagromadilo se je teh na tisoče, da pozdravijo svojega cesarja na slovenskih tleh lepe Štajerske. Pod poveljništvom gosp. Strniše prijaše 160 slovenskih mladeničev in kmetov v narodnej obleki z Murskega polja na čilih, krasnih konjih z izurjenim trobenčcem. Iz Vržeja pride 50 slovenskih strelcev pod poveljništvom stotnika g. Pintariča, postavi se pred c. k. glavarstvom v Radgoni z banderijem vred. Ko cesar dospe, prezentirajo strelci, kot častna kompanija in poveljnik oddá raport. Banderiši in jahči se cesarju tako dopadejo, da jih vzame seboj na vojaško vadišče in po opravljenih vajah kanonirjev veli konjenikom defilirati, in defilirali so mojstersko, na kar jih je cesar pohvalil, osobito pa g. Strnišo. Za tem cesar ž njimi odjaha v Gornjo Radgono, kder ga je pričakovala nebrojna množica ljudstva in pa različne deputacije, kakor ljutomerskega in gornjeradgonskega okraja, duhovščina vseh bližnjih župnij, župani, šolska mladež, 36 belo oblečenih devic itd.

Deželni poslanec, g. Kukovec, pozdravi cesarja in mu izreče najponižnejšo zahvalo za pomoč vsled toče oškodovanim, potem pa konča slovenski: »Bog poživi, Bog ohrani Vaše Veličanstvo, našega cesarja in dobrotljivega očeta še mnogo, mnogo let.« Cesar je bil vidno ganjen na slov. tleh. Potem ga nagovori jedna izmej onih belo oblečenih deklic, rekoč: »Vaše cesarsko in kraljevo Veličanstvo! mi tu zbrane slovenske deklice pozdravljamo Vaše Veličanstvo in vam poklanjamo v dar najžlahtnejši pridelok slov. rok in našega ljutomerskega okraja. Naj blagovolj Vaše Veličanstvo z naklonjenostjo ga sprejeti in se nas in našega ljutomerskega okraja milostljivo spominjati.« Pri teh besedah ponudi mu druga čašico izvrstnega ljutomerskega vina iz Admontskih goric, katero cesar do polovice izpije. Cesar se prav srčno zahvali in zagotovi jim še v prihodnje po očetovski za nje skrbeti. Mudil se je tu cesar, ki je hotel samo par trenutkov iz voza izstopiti, nepričakovano dolgo, nad ¼ ure, vidno ganjen je nas zapustil mej burnimi »živio-klic« čilega slov. naroda na Štajerskem, ki mu je naznanjal, da se tu nabaja na slovenske zemlji. Cesar potem še obišče konjsko razstavo in se odpelje v Gmurek. Ob 5. uri je bil cesar uže v Spielfeldu in 20 minut kesneje v Slovenskih goricah pri Št. Ilji. Cerkev, župniška hiša, šola, kolodvor in hiše ob železnici z več sto mlaji, smrečjem, zastavami v cesarskih, Habsburških, štajerskih, bavarskih barvah (slovenske zastave so bilo tu prepovedane, še bavarskih zastav so hoteli žantariji konfiscirati) in z mnogimi venci, šopki prekrasno ozalšani. Na kolodvoru ljudstvo z duhovniki, učitelji z učenci, učenke oblečene v bela oblada, ovenčane s traki čez rame in v rokah cvetoče šopke; ljudstva se je bilo brez števila tu zbralo, da se pokloni presvitlenemu cesarju, in s tem skaže svojo udanost do hiše slavnih Habsburžanov. Zvonovi zvoné, možnarji pokajo, godba svira ces. himno, pevcí pojó, ko se približa cesarjev vlak. Iz slovenskih grl proti nebu zvoní gromovit »živio!« Navdušenost je bila nepopisljiva. Cesar se je ganljivo zahvaljeval pri oknu. Vprav tako triumfalno so ga sprejeli Slovenci v Pesnici, kamor je došel ob ½ 6 uri, kder so bili navzoči č. g. dekan Čuček z svojimi duhovniki, šolska mladina, učitelji itd.

Proti 6. uri zvečer naznanijo trije strelci Mariborčanom, da je cesarski vlak blizu, in malo zatem cesar izstopi v krasno opravljeni kolodvor. Tukaj so cesarja pozdravili najprej mil. knezoškof in potem mestni župan dr. Duhač. Cesar na kratko odvrne, da vsled 600 letnice Habsburške, hoče se malo pomuditi v Mariboru. Navzoči so bili pri sprejemu na kolodvoru i vsi dostojanstveniki i plemenitniki mesta in okolice. Ko se cesar pokaže na stopnicah kolodvora, ljudstvo zagledavši svojega viadurja zagrmí burno, mogočno, gromovito: »Živio!« i to se je vedno ponavljalo, dalje in dalje razlegalo, ter spremljalo cesarja pri vožnji. Posamezno. »Hoch-klicanje se je k zgubljalo v tem »Živio« morju. Najprej se je peljal v kočiji mestni župan, potem cesar z namestnikom, generalni adjutant fml. Mondel in fzm. Kuhn, knezoškof itd. Kraj ceste in ulic so delali spalir udje požarnih društev od sv. Trojice itd. veterani različnih okrajev, udje katoliških društev, obrtniških delalcev in drugih društev, učenci vinarske šole itd.

Pred visokim slavalokom stopi cesar iz voza in gospodičini Duhačeva in Prodinkova mu poklonite lepih cvetic. Cesar nagovori deklice in fantiče oblečene v krasne obleke, dalje načelnika veteranov in tri veterane. Mej tem je postalo »Živio«-klicanje kar frenetično, in celo Nemci in Nemčurki so popuščali svoj »Hoch« ter zajedno z Slovenci klicali »Živio!« Cesar se potem pelje na stolni trg, kder ga je čakala častna kompanija 47. regimenta s zastavo in godbo, generali in oficirji, admiral baron Sternegg, stolni kapitelj, domača in druga duhovščina, bogoslovci, uradniki, profesorji, učitelji, župani. Cesar stopivši z voza najprej pozdravi generale, oficirje; vojaki prezentirajo, boben pojé, godba svira cesarsko himno, možnarji pokajo, zvonovi zvene itd. in ljudstvo pa neprenehoma kliče: »Živio!«. Potem cesar stopi k baronu Goedelnu, državnemu poslanca, ki je bil krasno opravljen kot vitez Malteškega reda, poda mu roko in ga nagovori. Na to se cesar obrne proti ljudstvu in mu prijazno odzdravlja, potem pa gre v obnovljeno palačo spremljan od mil. knezoškofa. K cesarskeji mizi so bili povabljeni: knezoškof, c. k. namestnik, fzm. Kuhn, stolni prošt, stolni dekan, kanonik Orožen, baron Goedel, poslanci dr. Dominkuš, dr. Radaj, Fluhar in slov. župani Dovnik iz Kartovine, Šparovec iz Ruš in Pec iz Studenca. Po obedu je cesar šel z svojimi gosti, radi velike soparice na dvorišče, kder se je ž njimi po očetovski pogovarjal in celo dovolil jim cigare pušiti. Mej tem je bilo mesto krasno razvitljeno in došla je 2000 mož močna bakljada, pevcí nemškega pevskega društva zapojó 3 pesmi in ko cesar na ulico stopi zahtevali se, zagrmé tisočeri »Hoch« in »Živio«-klici. Vse mesto je bilo krasno odičeno in razsvetljeno, osobito pa čitalnica. Sem je vse mesto hodilo gledat krasnih vencev, in napis iz samih lučič sestavljen: »Živio naš cesar!« Po okoličnih višavah so goreli velikanski kresovi. Vtorek 10. julija je cesar pohodil vojake na polju velikega vadišča pri Vindenavi, ter zaukazal, da se njegova zadovoljnost vojakom izreče v nemškem in slovenskem jeziku. Potem je cesar obiskal mestne dobrotelne zavode. G. baron Goedel je pripeljal v kočijah deputacijo slovenskih županov, predstavil jih cesarju in v njihovem imenu najponižnejšo zahvalo izrekel za vse dobrote. Cesar je pa milostno odgovoril, da je zopet pripravljen pomagati, ako bi te kraje nesreča zadela. Ob ¼ 11 uri je cesar zapustil knezoškofsko palačo poklonivši mil. knezoškofu krasen nadprsní križec — pectorale — z briljanti v vrednosti 8000 gl. Potem se je cesar odpeljal k odkritju spomenika na čast Tegetthoffa; na to pa se je obpeljal proti Pragarskemu. Istinito, sprejem svetlega cesarja v Mariboru je presegal Gradčane. Ob 12. uri in 12 minut se cesar pripelje v Radje, kder ga je navdušeno pričakovala neštivilna množica radostnega ljudstva, šolska mladina iz Fram, Slivnice, z slivniško godbo na čelu. Kolodvor je bil čedno opravljen. Godba zavrta cesarsko himno in ljudstvo pa zaori v gromoviti: »Bog živi našega cesarja!«

Cesar se pelje na Ptuj, kder ga je od ranega jutra pričakovalo brezštevilo ljudstva, praznično oblečenega. V mestu so bile najlepše okrašene hiše, v katerih stajalejeje Slovenci, mej zastavami, ki so jih razobesili Nemčurji, bilo je še precejšnje število »Frankfurter«. Ormoški okraj je poslal 119 janačev v narodnej obleki. Slehern je nosil cesarsko zastavico in slov. trak čez prsa. Jahači so se odpravili cesarju naproti i ljudstvo za njimi. Pred cesarjem, dne 10. julija, prišel je na Ptuj baron Kubeck, in ko je ta zagrl demonstrativno do tla višee nemške zastave, zavpil je močnim glasom: »Skandal, Skandal!« in k Rodošku obrnen rekel: »Dafür weiss ich Ihnen keinen Dank und ich glaube auch Seine Majestät nicht!« To je bila žarba na glave štajerskih Veliko-Nemčurjev. Dr. Gršak nagovori cesarja slovenski, poudarjaje, naj blagovoli izvesti tiste pravične postave, ki nam zagotavljajo naš narodni obstanek in srečno bodočnost. Na kar mu cesar odgovori, da so mu vse narodnosti jednako pri srci in da se bode prizadeval, da se zakoni izvedó. Povsodi je cesarja zbrano občinstvo burno pozdravljalo, ter »Živio« ni bilo ni konca ni kraja. Cesarja je pozdravil srenski zastop slovenski, cesar je nagovoril več oseb, ogledal pešče, in ko se je peljal ogledovat pionirje, spremljali so ga slovenski jahači. Ves pot v mesto in do glavarstva, kder je cesar vzprejemal dostojanstvenike, duhovščino itd. polno je bilo občinstva, ki je razoglavo pozdravljalo cesarja. Učitelji so mu izročili slov. adresno. Načelnik deputacije slov. županov ga je nagovoril slovenski. Glavarja je Nj. Veličanstvo vprašalo o narodnosti prebivalcev. Glavar je odgovoril: razen mesta izključljivo slovenski. Potem je še cesar obiskal bolnišnico in hiralnico, na tem potu ga je pozdravljala šolska mladež in množica ljudstva. Ob ¼ 4 se je odpeljal iz Ptuja, in občinstvu, stoječemu tik železnice, milost. odzdravljaj, ki ga je v enomer burno pozdravljalo. V Slovenskeji Bistrici je bil cesar navdušeno pozdravljen, kder mu izroči adresno in peticijo dr. Radaj.

Dne 11. julija se pripelje cesar v Šmarje pri Jelsah. Na vsej poti ga je pričakovalo mnogo ljudstva, ki ga je navdušeno pozdravljalo. Ob 7 uri in 20 minut se je vršil sprejem na Slatini, kjer se je zbralo mnogo ljudstva iz okolice, hrvatska vatrogasna društva, domača, iz Krapine, Rogatca, Kozjega. Živijo! so odmevali do neba in tudi nekoliko »eljen« se je slišalo. Bil je tudi v Slatini pri studenci, kjer je smela grofinja Gudenus cesarju ponuditi kupico kisle vode, cesar je obiskal tudi prostor, kjer deklice steklenice nalivajo. Zapele so mu slovenskih pesni. Zvečer je bila Slatina vsa razsvetljena. V narodnem obziru se je Slatina dokaj odlikovala. Krasno je bilo vreme 11. julija, ko cesar dospel v Celje, kamor se dvorni vlak pripelje 10 minut pred 1/11 uro. Ogromno občinstva je bilo z dežele. Na kolodvoru so ga pričakovali: duhovstvo, uradi, vojaštvo, šolska mladina in razne deputacije. Najprej nagovori cesarja župan celjskega mesta, na kar mu blagovoli cesar na kratko odgovoriti. Potem mu predstavi knezoškofo duhovnike, relovnike in šolske sestre. Potem se mu predstavijo: vojaštvo, društvo rubečega križa, uradniki, šolarstvo, okrajni zastopi. Zatem pristopi cesar k deputaciji kmečkih občin, nje vodja, Lipold, nagovori cesarja slovensko; na kar mu cesar prav uljudno odgovori: Jaz se zahvaljujem za ta izraz udanosti s prepričanjem, da se vsigdar smem na vas Slovence zanašati. Potem se cesar odpelje skozi mesto, da si ogleda razne zavoje in znamenitosti. Vlak se potem odpelje na Laško. Povsod, kjer se cesar prikaže, ogromni »Živijo!«, ki popolnoma zadušajo posamezne »Hoch«-klice. Mesto je bilo krasno omenčano in olepšano, vse polno zastav cesarskih in deželnih, le peščica nemčurčkov je razobesila par »Frankfurterce«. Slovenci pa so se držali programa, ter niso razobesili narodnih barv, ampak samo cesarske in deželne. I pri Zidanem mostu je pričakovala cesarja ogromna množica, deputacije, duhovniki, šolska mladež, pozdravila ga je živahnimi »živijo«-klici, in g. Lenček za kmečke občine cesarja nagovoril navdušeno po slovensko. Cesar vidno ganjen, hvaležno odzdravlja zvestemu narodu na poti proti meji Kranjske, kjer ga v Trbovljah, lepo okrašenem selu, sprejme deželni namestnik baron Winkler, in deželni glavar kranjski, grof Thurn, ter mnogobrojna množica praznično oblečenega občinstva i kakih 300 knapov z godbo je cesarja pozdravilo, ki je tudi nazoč bil, ko so na tren mestih premog z dinamitom razstrelili. Tako triumfalno je cesar potoval po važno njemu zvestej Kranjske, ter se prepričal oboženo o poštenosti, udanosti, vernosti Slovencev do prestola, in krepstih, ki marsikateremu narodu v Avstriji pomanjkujejo.

Domače in razne vesti.

Cesarjeva darila. Presvitli cesar je daroval ljubljanskim ubogim 2500 gold., za druge dobrodelne namene pa po 100 do 600 gld., skupaj 5700 gld.

Na znanje! Ker se »Edinosti« v Trstu čedalje več speča, kar z veseljem konstatiramo, prodajal se bode naš časnik od 1. avgusta naprej tudi v tih-le toba-karnah: 1. Pri g. Martinu Dornjak, via Torrente št. 8 (blizu naše tiskarne). 2. Pri g. Amadiu Tellini, Acquedotto št. 484 (nasproti Politeama). 3. Pri g. Anioniju Urbani, via delle Terri (nasproti palači Diana). 4. Pri g. Benedetto Bruni, trg sv. Lucije. (v kotu pri škofovej palači).

Tržaške novosti. Tukajšnja c. ki vlada naznanja v posebnej okrožnici vsem oblastnikom: Vseled poroda Nj. vis. nadvoj. Stefanije, ki se pričakuje v drugej polovici meseca avgusta, bode v stolnici sv. Justa veličastna »Zahvalna pesen«. Srečni dogodek naznani 101 strelav na gradu, ako bo te rojenec moškega spola, in 21, ako bode ženskega.

C. k. pomorska vlada je dovolila, da se z dinamitom razstrelja podmorska skala, ki se nahaja pod Greto v bližini javnih kopelji; zagotovilo je dala mestna delegacija povelje magistratu, da se to delo koj izvrši.

C. k. mornarica. V sredo ob 1. priplul je v luko c. k. yacht »Andreas Hoffer«, pod poveljstvom korvetnega kapetana gosp. Seemann. Na tem so dospeli v Trst: dalmatinski namestnik baron Jovanović, svetovalec Pavič, okrajna poglavarja baron Marojčić in baron Rukavina. — Predvečeranjem je priplula iz Pirana c. k. vojna korveta »Minerva«, poveljnik Primavesi, s 160 moč posadke in 6 topovi. — V četrtek ob 1/11 popoldne pa je priplul iz Pulja Nj. Velicinstva parnik na kolesi »Tritona«, s 35 moč posadke in 2 topoma.

Nesreče. V sredo v jutro je na trgu pred veliko kasarno po lastnej nepredvidnosti padel pod svoj voz voznik Andrej Slamec. Mož se je budo poškodoval na nogi, vsled česar so ga prenesli v bolnišnico. Paznim biti ni nikdar preveč! — V torek po noči je po nesreči padel v morje na obali Sanitā nek dacar; hudega si ni storil, ker pri roki je bil prevoznik ladjar, ki ga reši neprijetne kopelji. — V sredo predpoludne je padel pod voz na trgu stare Barriere 75 letni mož M. Kuret,

starec se je teško poškodoval na glavo; nč, ki je bila z njim, odpelje očeta na dom. — V sredo proti večeru napade na velikem trgu nekega starega moža božjast, mož telebne na tla, kakor bi iz neba padel, in se pri tem še precej poškodova; prenesli so ga v bolnišnico.

Alojz Tavčer, 16 leten čevljarjski učenec, se je igral z drugimi pajdaši. Navadno so metali kamenje v zrak, a pri tem prileti Tavčerju na glavo kamen, ki ga teško rani; vsled tega mora zdaj ležati v bolnišnici. — V četrtek je neka mati v ulici »Molin a vento« samo pustila doma štiriletno otroče. To se je igralo okoli neke kadice, napolnjene z vodo, otroče se povezne v kad in žalostno pogine. Nekatere matere so le po imenu matere.

Poskus samomora. V četrtek zvečer se je v lastno sobo v ulici Solitario zaprl pisar D. G. iz Trsta. Namenil se je bil usmrtili, zavoljo tega si prereže žile na vratu. Ker pa je bil pijan, pri tem poslu ni imel trdne roke, in rana je bila le majhna. Slednjič pridejo ljudje do njega, i ga odvadejo v bolnišnico.

Tatvina. V četrtek ob 3. uri popoldne so 3 ptiči na obali Panfilu pripeljali vožiček na dve kolesi, ter meni nič, tebi nič, jeli nalagati sod olja. Ko to zapazijo drugi težaki, jamejo na nje upiti, ti pa zbeže i puste sod olja i vožiček, ki se skaže, da so i tega lopovi ukradli tvrdki Eisner.

Čestitim udom delalskega podpornega društva. Na vprašanje mnogih udov, se-li društvo res preseli v via Valdirivo, odgovarjamo, da ne. Delalsko podporno društvo ostane v starem stanovanju Corsia Stadion št. 11. Ako se pa kako drugo društvo seli, katero se tržaško imenuje, ne tiče to našega društva nič, to je bilo potrebno objaviti, da ne bode zmotnjave.

Notarske službe. Izpraznjene so službe notarja v Trzicu (Monfalcone), v v Kanalu, Podgradu (Castellnuovo), Cervignanu, Cirknem in Voloskem. Prosilci naj uležo v šestih tednih svoje dokumentovane prošnje po §. 11 notarskega pravilnika od 25. julija 1891 pri zbornici notarjev v Trstu.

Služba pilota (lukarja). Izpraznjena je služba pilota z letno plačo 400 gld. in 150 gld. aktivne doklade in obleko. Prosilci imajo v šestih tednih vložiti svoje prošnje pri tukajšnjem luknem kapetanatu, v katerih mora se dokazati popolno znanje pilotnih zadev in deželnih jezikov.

Policijsko. Straže so odpeljale v trančo trindvajsetletnega Jožefa J., ker je ta v oštariji št. 200 v ulici Amalia vse popoldne do 11 ure zvečer pil in jedel in še druge pogostoval na račun oštirja. Ko mu oštir predložil račun v znesku 5 gld. in 20 kr., ni ta imel ni beljica pri sebi.

Izpred sodnje. Časnik »La Provincia« v neke štivilki priporočal v Rimu izhajajoči in v Avstriji prepovedani list »Archivio Storico di Trieste, Istria e Trentino.« V neke druge štivilki prinesel je pa članek o Hermetu popolnoma političkega zadržaja. Zarad tega sta bila tožena urednik in tiskar omenjenega lista, ter kriva spoznana, da sta priporočala prepovedane tiskovine in prestopila program lista. Sodnja je obsodila urednika Nikolaja Madonizzo v globo 100 gld., tiskarja pa v globo 50 gld.

Iz Svetega pri Komnu se nam piše: Avgustin Abram, devetletni deček, v družbi dveh drugih iz Svetega pri Komnu, pasli so 20. t. m. živino na polji blizu jame »Obrsljanovič«. Sklenoli so v jamo po golobja gnjezda, i v ta namen pošljejo najmlajega, ter ga od zgoraj za roke držita. Ker je pa to nevarno delo dolgo trajalo, utrudita se ona dva i spustita dečka iz rok tako, da je dečko po skalovji 23 metrov globoko padel. Ona dva se pa tako ustrašila, i namesto da bi pomoč klicala, pobegneta i skleneta. tega prigodka nobenemu ne povedati, i utečeta. Ko stariši vidijo, da njih sina ni domu, sklenejo ga iskati, ali zastonj. Drugi dan je po naključju neki L. Pipan prav blizu jame nekdo trnje trzal i v jamo metal; kar sliši klicanje i stok, ter vpraša: »ste li vi, oče?« Na to se Pipan prestraši, ker misli, da je njegov sin. ter odgovori: »si li ti, Janez?« Dečko se dá spoznati po imenu, i Pipan na to pozove svoje roditelje i druge, ki so prišli, ter po dolgih vrveh spustili v jamo nekega pogumnega mladeniča, po imenu Jožefa Maliča, ki je pripravil nesrečnega na prosto. Dečko, se ve da, je bil jako poškodovan, eno roko je imel zlomljeno, i na vsem životu, posebno pa na glavi, je bil močno poškodovan. Mislim, da ta žalostni prigodek dá vendar slavni oblast-niji povod, da ukaže obzidati na Krasu jame, katerih je mnogobrojno. Od druge strani pa naj bode svet roditeljem, naj ne puščajo samih otrok v take nevarne kraje.

Nemškutarsko hujskanje preseza uže vse meje. Nek znan pijanec, delalec, ki nema niti pojna o narodnosti, napade je inženirja Postelna, ki niti Nemec ni, na poti iz Zaloga v Ljubljano. Inženir je moral bežati pred tem človekom in ko tako beži, pripeljejo se mu naproti nekateri ljubljanski Nemškutarji. Ti so

vzeli inženirja na voz in se odpeljali z njim v Velče, kder so naznanili dogodek žandarmom, kateri so pijanca, znanega potepuha, koj ujeli in izročili sodnji v Ljubljani. K ljubju temu, da so omenjeni Nemškutarji dobili v Velčah natančne informacije o onem potepinu, vendar so porabili priliko in so v nemške liste telegrafovali, da Nemci na Kranjskem niso več varni življenja, da »tako žalostne so razmere pod Winklerjevo vlado in še Bog ve kaj. Židovski listi so zabodli na velik boben in včeraj smo uže tudi čitali telegrame v nemških listih, da bo baron Winkler premeščen. Menimo, da ta dogodba ne potrebuje komentara; taka perfidnost je le uspeh židovske odgoje revolver-skih žurnalistov. Tukaj pač veja pregovor: »Quem deus perdere vult, dementat.«

Nesreče. V Stanislavu v Galiciji je bil 23. t. m. opoludne grozen vihar, ki je mnogo hiš porušil, drevje s korenino ruval in zelo veliko škodo napravil. — Tudi iz Amerike se poroča o strašanskih viharjih. 23. t. m. je vrtinec v južnej Minnesoti v državi Wisconsin veliko škodo povzročil, 60 oseb usmrtil in nad 100 poškodoval. Viha je prevrnila železniški vlak in hudo poškodovala 34 potnikov. — V Baltimore pa se je vdrl nasip, na katerem je čakalo mnogo ljudi ladje, mnogo oseb je vsled tega padlo v reko in njih 70 utonilo. — Rusko mesto Trubčevsk v Orelske guberniji je skoraj popolnoma pogorelo in mnogo ljudi zgorelo.

Ogerski Primas in pastir. Kardinal in pokneženi vrhovni ogerski škof Simor je srečal nekega dne pastirja, ki je prasce čuval ter se z njim spustil v pogovor: »Koliko plačila dobivaš?« vprašal je visoki gospod. — »Obleko in dva para čizem« — odgovoril je deček. — »Ne več?« — vslikne kardinal — »gledi, jaz sem tudi pastir, pa vendar imam boljše plačilo, nego ti« — »Uže verujem, pa morate imeti tudi več svinj« odgovoril je deček. Cerkveni knez se je nasmijal in rekel svojim spremljalcem: »Zapomnite si to, gospoda moja!«

Kolera.

Osebnosti zdravstveni odbor je imel drugo sejo dne 25. julija ob 12. uri.

Vzelo se je na znanje, da je tukajšnja c. k. deželna vlada blagovolila poslušnosti pozivu in dovolila, da se uradni telegrami o koleri v Egiptu vsak dan i občini objavi. Vzelo se je na znanje i poročilo naredbe c. k. luknega kapetanata, kateri zaukazuje vsem kapitanom ladij, ki se nahajajo v tukajšnji luki, da morajo koj poročati, bode-li po noči ali po dnevu, o slehernem sumljivem slučaju, ki bi se zgodil na krovu njih brodov, da se obrnó na pilote, ki so na pregledovanju, kojim je zapovedano, da koj poročajo luknemu kapetanatu, in direktno i mestnemu magistratu, če je po dnevi, ako je pa po noči, poročajo straži mestnih vatrogascev, ki se nahaja v mestnej palači.

Potem se prečita najnoveji odlok mestne delegacije, kateri zaukazuje opravištvu mestne bolnišnice, naj si za leto 1884 oskrbi prtenine za 100 novih postelj, da so koj pri roki, ako bi se rabile. Potem se prečita navadni dnevni izkaz kužnih bolezni tržaške občine. Na to pozvame besedo župan, predsednik odboru, in pravi, da odbor mora i za to skrbeti, da se v okom pride lažnjivim poročilom o koleri, katera trosijo mej ljudstvo nekateri domači i tuji časopisi.

Odbor gosp. predsedniku radostno pritrdi ter zaključ, da se to odstrani; hoče sam odbor skrbeti, da se ljudstvo ne bode po nepotrebnem vznemirjevalo, v to svrhu se bodo objavljali posebni izkazi, da se ljudstvo prepriča o stanju bolezni, in to se prične s prvim slučajem kolere, ki bi se utegnel tukaj pripetiti.

Laž je bila poslednja vest v jednom slučaju kolere, ker se je po mestu govorilo in trosilo, in tudi nekateri časopisi so pomagali to vest širiti. — kar faktično pobija poslednji dnevni buletin, ki nema v sporadičnej koleri nijednega slučaja. Potem se vzame na znanje poročilo profesorja Vierthalerja in doktorja Biasoletto, gledé disinfectantov, ki so se do sedaj upotrebljevali pri disinfectiranju stranišč in javnih prostorov, ter priporoča gledé disinfectantov novo prenaradbo. Profesor Vierthaler še poroča o organizaciji službe za analizacijo pitne vode, kakor je v pravilniku osrednjega zdravstvenega odbora zabilježeno, vsled česar je na razpolago občine kemični laboratorij c. k. akademije, i v to svrhu ste se vzeli dve novi moči gg. dr. Viktorja Serravallo in Fr. Perhava, katera sta se zavezala vsak po tri različne vode na dan analizirati, mej tem ko bode druge tri vsak dan analiziral dr. Košuta v laboratoriju mestnega fizikata in tako bode sleherni dan devet vod kemično preiskanih.

Na predlogo imenovanega gospoda profesorja se prislili i mestne kočijaše, da disinfectirajo tla vsak pot, ko to potreba nanese. Predlog pa, naj se i cerkve disinfectirajo, ne sprejme se; pač pa se za-

ukazuje cerkovnikom, da morajo, kadar prostor pometajo, čedijo, prideti vodi, s koje navadno tla močijo, čiste ogljeneve kisline v 5 procentov razmeri, in paziti na vstrajno ventilacijo svetih prostorov. Potem se razpravlja o zdravnikih, kojih velika večina je zdaj mestu odstojna, na kar g. mestni župan pravi, da je istina, da je večina zdravnikov na počitnicah, ali to, da se je zgodilo na prošnje povsem veljavne onih gospodov, ki radi premnogih opravil itd. potrebujejo nekoliko tednov odmora, odpustka, osobito pa oni gospodje, ki so v bolnišnici. Iz mestne bolnišnice so na odpustu 3 zdravniki i 4 iz okrajev, izimši jednega, ki je, kakor znano, bolan. V bolnišnici je zdaj prisotnih 9 zdravnikov, katero število, kakor pravi dr. Manussi, zadostuje, da se postrežba redno vrsti, in okrajni zdravniki imajo pa svoje namestnike. Vsi oni pa, ki so na odpustu, prisiljeni so, na prvo povelje se vrniti, ako bi potreba to zahtevala.

Zdravstveni pododbor naznanja po prof. V., da mu je nemogoče pripravljati tekočine za desinficiranje v veliki množini v sedanjih prostorih bolnišnice, za razprodajo mej privatnike, kajti prostori so tesni in tudi posol pomanjkuje, zagradel pododbor svetuje, naj se ta predloga zavrne. Potem mislijo, da bi za to opravilo bila jako ugodna mestna plinarica, ali tudi tu so zadrege, kajti plinarica je preveč oddaljena mestu, in ustanovitve plin v Trstu in prevoz bi potreboval ogromnega denarja.

Na to se od predloga odstopi, ter sklene se povabiti mestne farmacevte, da vsak v svojej prodajalnici napravi neko množino takove tekočine, koliko sme vsaka prodajalnica imeti, da naznani posebnim poročilom občini, in se tudi odredi primeren kup na liter.

Potem dr. Manussi poroča v imenu pododbora, ki je pooblaščen poiskati primeren prostor za pomožno bolnišnico. On pravi, da se je pri tem gledalo na prostor in lego, zidanje itd., in v tem obziru pravi, da je pododbor našel, da je najprimernejše poslopje za takovo bolnišnico nova šola v ulici »Corsia Giulia«. Ker se je pa tej predlogi ustavljal dr. Bohata, dokazuje, da je v času zadnje kolere skoraj največ trpelo ono predmestje itd. in da pododbor ni na to pazil, pač pa samo na stavbo ozir jemal. Določilo se je, da se bode o tem razpravljalo pri prihodnji seji. Pregledovanje zdravstvenega pravilnika, ako bi kolera v Trstu nastala, kakor tudi študije v organizaciji eventualnih zdravstvenih inspektoratov, izročé se posebnemu pododboru gg. kemikarjev in gg. zdravnikov odbora in magistratnega ravnatelja, ta pododbor se je sestavil pod predsedništvom omenjenega magistratnega ravnatelja.

Na to se seja zaključ.

Gospodarske in trgovinske stvari.

O delovanju trgovinskega ministerstva.

Imenovano ministerstvo je izdalo poročilo o svojem delovanju v letu 1882, iz katerega je razvidno, da je ministerstvo mnogo delalo na narodno-gospodarskem polju; posebne zasluge ministerstva so, da z vspehom izvršuje načelo, da morajo biti železnice v državnej lasti, da pospešuje mornarstvo in ladjarstvo po rekah, da je preuredilo carinsko tarifo, da je uvedlo novo obrtnijsko postavbo, da uspešno nadaljuje reformo pošt in telegrafa, ter oboje združuje pod eno opravištvom, da je ustanovilo novi biró za informacije, pri katerem morejo trgovci dobivati izvestja o inostranskih firmah, da je napravilo mnogo ugodnih trgovinskih pogodb z drugimi državami, posebno pa z podonavskimi, katere zadnje so v trgovskem obziru največje važnosti za Avstrijo, da je odpravilo mejcarinske meje v Dalmaciji, Istri, Bosni in Hercegovini, in da je z veliko energijo začelo priprave k odpravljenju proste luke v Trstu. Kar se tiče tržaške proste luke, dokazuje poročilo, da so postale trgovinske razmere v sredozemskem morju take, da bi pridržanje proste luke prihodnjosti Trsta le škodovalo. — Začetek odprave proste luke so očeni magazini, kateri se še zdato pomnože in vsi ti magazini z obširnimi prostorom za njimi ostanejo potem okrožje zunaj carinske črte. — Da pa bode imeli trgovci še večje olajšave, dovolj vlada tudi privatne proste magazine v mestu, to je take zaloge, v katere se bode lahko spravljalo blago, ne da bi se zacolalo, a taki magazini bodo pod carinskim nadzorstvom.

Ministerstvo pa konstatuje tudi vspešno delovanje na prometnem polju in pravi, da je uže začelo delati železnice, ki bodo Trst po najkrajših poteh vezale z notranjo državo in da bode njega skrb, da Trstu priskrbi tudi najnižje le mogoče železniške tarife.

Ministerstvo je tudi preskrbelo, da bode redno objavljalo razna poročila konzulatov iz vseh krajev, da bodo trgovci vedno dobro poučeni o trgovinskih razmerah inostranskih važnih trgovišč.

Vidi se iz tega poročila, da si sedanje trgovinsko ministerstvo več prizadeva za napredek avstrijske obrtnosti in trgovine, nego vsa poprejšnja ministerstva, za kar se je prei vsem zahvaliti neutrudljive delavnosti, spretnosti in žilavosti trgovinskega ministra bar. Pino-a, ki je posebno nam Primorcem v prav dobrem spominu.

Pogozdovanje Krasa.

V dobi od jeseni 1882 do konca spomladi 1883 je c. k. gozdarsko osebje na novo pogozdilo na Krasu 124 hektarov in porabilo v ta namen okoli 1 milijon mladih borovcev, hoi, smrek, macesnov itd.; in posejalo mej ta drevesca 2400 kilogramov želoda, nadalje je porabilo nad pol milijona drevesec in 2100 kilogramov želoda za nadomeščanje izumrlih drevesec v starejših nasadih; razen tega se je zasadilo 362.000 raznih drevesec, da se z njimi utrde posipi ob cestah in drugod. Porabilo se je torej v omenjeni dobi skupaj 1.200.000 borovcev, 200.000 smrek, 50.000 macesnov, 315.000 akacij, okoli 20.000 jagunčev in 7000 jelš — vse to za pogozdenje Krasa. Od teh so posadile srenje na lastne troške proti odškodnini 1 gld. za vsak tisoč drevesec 279.000 drevesec, 156.000 drevesec se je nasadilo na troške cestnega odbora tolminskega in 60.000 na troške mesta Trsta; drugih 880.000 drevesec in 45.000 kilogramov želoda pa je erar na svoje troške posadil s tem, da so srenje le luknje za nasajevanje na svoj račun preskrbele. — Ako se natančno preračunajo vsi troški, pokaže se, da stane sajenje na vsaki 100 drevesec 2 gld.; najdražji pa so bili nasadi v tržaški okolici. Razen omenjenih drevesec so oddale c. k. drevesnice še 350.000 gozdnih dreves in 64.000 sadnih divjakov, 8500 požlahtnenih sadnih dreves in 18.000 sadik za drevo-rede raznim občinam in privatnim za nasajenje drevoredov, presk itd.; in to vse na Primorskem, drugim deželam okoli 47.000 raznih drevesec; skupaj so torej oddale c. k. drevesnice na Primorskem od konca lanske jeseni pa do začetka letošnje spomladi okoli 2.300.000 raznih dreves, gotovo prav lepo število. Sploh pa se vidi, da se je vlada poprijela z večjo energijo in na bolj praktičen način pogozdovanja, ker razpisuje tudi premije za najboljše pogozdovalce, kakor smo mi to že pred leti nasvetovali.

O letošnji letini

priobčuje poljedeljsko ministerstvo poročilo, iz katerega je razvidno, da kaže letošnja letina dosti dobro.

Rž so že poželi, ali pa stoprav zdaj žanejo skoraj povsod, tudi v severnih kronovinah. Vreme je bilo mej žetvijo ugodno. Skoraj v vseh kronovinah se je po napravljanih skušnjah nadejati gleda rži dobre srednje letine in rž je skoraj povsod prav lepa.

Gledé pšenice, katero žanejo v južnih in srednjih deželah in jo kmalu začno žeti tudi v severnih kronovinah, tu in tam je tožba, da je v sled suše zrno nekoliko trpelo in ostalo drobnost; a to so le izjeme; v obče pa se je pšenica skoraj v vseh Avstriji obnesla tako, da se je nadejati tudi gledé tega žita dobre srednje letine.

Ječmena so skoraj v vseh deželah pridelali dosti, posebno pa se je ječmen dobro obnesel v ilovitej in teskej zemlji. — Oves stoji v obče prav lepo, posebno visok in lep je na Češkem, mej tem ko je po drugih deželah ostal manjši. — Kruza je povsod prav krasno razvita in v južnih krajih že povsod v benderah; lepše skoraj ne more kazati, obeča torej dobro letino, ako jo v avgustu ne pritisne nenavadna suša ali toča.

Fižol, leča in sploh sočivje stoji povsod tako lepo, da lepše ne more. — Tudi krompir se je dobro obnesel skoraj v vseh deželah, le tu in tam ga je suša malo pritisnola in v Tirolah so zapazili v nekaterih krajih bolezen.

Razvitje grozdja je povsod prav lepo napredovalo in se letos sliši manj o raznih grozdnih boleznih, nego druga leta, le grozdi so skoraj po vseh vinskih deželah bolj redki in redko je tudi grozdovlje, posebno pa tožijo o redkosti jagodice v nižji Avstriji. — Sadje kaže dobro na Češkem, Moravskem, na Avstrijskem, in prav dobro na Tirolskem, le v spodnji Štajerski ne bode skoraj nič sadja. — Če torej ne pridejo še posebne nesreče, nadejati se je letos zadosti dobre letine, katere pa tudi silno potrebujemo, ker kmetovalec je obložen zadosti in prav teško živi. — Kakor pa vidimo iz poročila s Krasa, Furlanskega, Istre, obiskala je božja šiba vse te kraje te dni zaporedoma; posebno tepen pa je marljivi in delalni Kraševce.

Listnica opravništva. Od mnogih naročnikov nam dopajajo pritožbe, da dobivajo »Edinost« po 2-3 dni prepozno, — in sicer včas vso umazano ali potrpano. Krivda mora biti edino pri dotičnih poštinih uradih, do katerih naj se naročniki z energično pritožbo obračajo. Ako ne pomagajo, pa naravnost na pošto vodstvo v Trstu. Marsikdo prebira tihotapsko naš časnik, ki ga ni plačal! Iz Trsta gre »Edinost« vsako sredo in saboto z večernim poštnim vlakom. — G. Katnik v Gorici: Vi ste plačali za vse leto.

Tržno poročilo.

Kava. Cene trdne, vkljub pojemanju kupčije. Prodalo se je 1300 vreč Rio po 40 do 56 gld. Santos velja 42 do 60 gld. Java 62 do 70 gld., Ceylon plant 97 do 133 gld., Portorico 94 do 115 gld.

Sladkor. Kupčija v tem blagu postala je živahnejša in cene tudi trdnejše. Prodalo se je 5000 vreč sladkorja po 29 do 31 1/2 gld.

Sadje — malo kupčije, še celó prasanje po limonih se je zmanjšalo. Limoni, pomeranče 4 do 9 gld., mandeljni 92 do 98 gld., rožiči 7 gld., fige v veneli 18 do 19 gld., cvebe Eleme 23 do 26 gld. Sultanina 23 do 38 gold.

Olje — vedno v najboljšem obratu. Jedilno 38 do 41 gld., namizno 56 do 80 gld., bombažno 38 do 41 gld.

Riž — italijanski 18 do 24 gld., bir-manski 13 1/2 gld.

Petrolje — vedno trdno na 9 1/2 do 10 gld.

Domači pridelki. — Ker je došlo masla dosti, so cene tega blaga zdatno padle. Plačalo se je te dni za naravno blago prve vrste 96 do 100 gld., druge vrste 93 do 95 gld., tretje vrste 89 do 91 gld.

Žito. Čisto nobene kupčije, pri vsem tem pa lastniki vzdržujejo cene.

Les — še precejšnja kupčija. Deske koroške 83 do 90 gld., štajerske, kranjske 64 do 70 gld., uo Afrika 53 do 55 gld., škurete štajerske 40 do 42 gld.

Seno — cene slabše, ker se bliža novo blago. — Dobro konjsko od gl. 1.20 do gl. 1.50, volovsko od gl. 1.40 do gl. 1.70.

Borsno poročilo.

Borsa čisto mirna, malo prometa, pri vsem tem pa so kurzi posebno državnih papirjev visoki in jako trdni.

Dunajska borza

dne 27. julija.

Enotni drž. dolg v bankoveli	78 gld. 95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	79 » 55 »
Zlata renta	99 » 50 »
5% avst. renta	98 » 40 »
Delnice narodne banke	837 » — »
Kreditne delnice	294 » — »
London 10 lir sterlin	119 » 75 »
Napoleon	9 » 50 »
C. kr. cekini	5 » 65 »
100 državnih mark	58 » 50 »

Poslano.*)

Na napade v nekaterih ital. listih, da sem jaz nekaterim gospodom italijanske stranke prelomil besedo, javljam, da moja vest mi tega ne očita, in da kedor mene besedoloma dolži, in mi tega ne dokaže, smatrat ga moram za obrekovalca.

Toliko za zdaj z dostavkom, da se pretenj mojih nasprotnikov čisto nič ne bojim.

V Trstu, dne 27. julija 1883.

A. Križanec.

Opiraje se na vest iz Ricmanj v zadnji števi »Edinosti« o napadu, zdi se mi potrebno, da prijavim to-le dogodbo, katere dokaže, da so napadi na me le nasledek slepe strasti in da je res žalostno postopanje mojih nasprotnikov.

19. marca 1882 sem bil z svojimi prijatelji v Logi. Po kosilu pride rajni mizar po svoje plačilo, ker je prej ta teden delal, jaz ga poprašam, koliko je zaslužil, on pravi 1 gld. 40 kr. na dan; jaz mu odgovorim: Zakaj pa to pot tako drago, zakaj ne po navadi 1 gld. 20 kr. Na to se mož precej razjezi in mi začne vse sorte prerokati, da je vedel, da ima z goljufom opravilo; na to ostanem od mize in pravim, naj gre iz hiše, danes mu ne plačam nič, ker je s tako surovostjo v hišo

*) Za spise pod tem naslovom je uredništvo le toliko odgovorno, kolikor mu dotični zakon velevala. Ured.

prišel; na to stari revež popade za stol, da bi me udaril, jaz ga pa za roko primem, in moja služabnica mi ga pomaga čez dvorišče peljati, in velika vrata za njim zaprejo. Na to se uže vse pozabi, jaz govorim z svojimi prijatelji, kako je stari razburjen. Naenkrat se zaslisi veliko razbivanje na velikih vratih, moja soproga hitro gre gledat, kdo je in kaj hoče; kakor vrata odpre, priditjajo njegovi sinovi, kakor divje zverine proti meni, da me udarijo; ako bi ne bil urno se umaknil, dobil bi bil dobro čez vrat; zdaj so pa hitro moji prijatelji pristopili in pomagali jih iz hiše spraviti, potem smo za njimi vrata zapehnili.

Na to pride gosp. Ferjančič, profesor iz Trsta, in vse polno ljudi in ti divji ljudje mečejo velike kamene v vrata. Gospod Ferjančič pride potem okoli vrta po drugi poti noter, in gremo gor na okna jim reče, naj se pomirijo, da pridemo vrata odpret, naj stari v hišo pride, da ga plačam popolnoma, kakor on zahteva; in tako se res zgodi, stari vzame denar in pravi: Gospod Angeli, ne zamerite, jaz sem se prenagli, in potem se obrne k mojej ženi, vzame ključ z glave in njo presrečno odpuščanja prosi, in ji reče, naj tudi ona gospoda prosi, da ne bo jezen, in da ostanemo stari prijatelji. V pon-delek pride pa mojega tasta prav tako, kakor moja žena odpuščanja prosi in da bo še znanprej delal, kakor je toliko let, mislim 15.

Potem kadar gredo iz hiše, pa so ti sinovi strašno žugali s pestmi: Boš uže videl, furlan, kaj znamo, in še tisto noč je bila spodej vinograda hišica požgana, trte porezane, in vrata vsa skrižana in zrezana, sum ni mogel pasti na drugega, nego nanje, ali videl jih nisem.

Prišlo imam, če je stari od udarca umrl, tedaj ga je ubil njegov lastni sin, ko je veliko kamenje v vrata metal, en kamen je od vrat odletel, za starcem je bila kareta, da se ni mogel tako hitro umakniti in kamen mu ravno v čelo prileti, da se je kri precej pokazala; on je hitro šel zad k sosedu, hči Minka Hrvatice mu je rano oprala in ga prašala, kdo vas je udaril? on ni precej odgovoril, potem ga še enkrat popraša, in on reče: ej — fant. Doktorji so našli, da je od naglega všena umrl; morebiti pa je bil udarec kriv, da je všen prišel, to naj Bog sodi.

Kar sem pisal, to je resnica, čista kakor sonce, ako bi bilo potreba, več nas bi bilo s prisego potrdilo, pa pravica (sodnija) ni pustila, ker je bilo dokazano, da je gola laž, kar tožijo. In za to se zdaj masčujejo in me ubijalca očitno imenujejo.

G. B. Angeli.

Tržaško podporno društvo

se bo 24. avgusta preselilo v ulico Valdirivo števi 13. nad gostilno »all' Adriatico« v prvo nadstropje. (3—2)

Proda se,

ali pa v najem se da ena hiša v najboljšem stanu z 5. sobami, dvorano, kuhinjo, kletjo, hlevom, poleg hiše je velik vrt z vodnjakom, v katerem je vedno najboljša voda. — To posestvo je v bližnji vasi Log-Ricmanje, kder bo šla mimo tudi železnica Herpelje-Kozina-Trst. Za pogoj je in razjasnila obrniti se je na

G. B. ANGELI
mirodilnica (drogerija) na lesnem trgu
v Trstu. 3—4

Naznanilo.

Polpisani naznanja p. n. občinstvu, da je 2. t. m. odprl v Lokvi (Corgnale) trgovino na drobno z lesom t. j. deske, remeljne, kraice in majhne trame po nizki ceni, ter se priporoča za mnogobrojna naročila.

Karol Muha,
trgovec z lesom na drobno
v Lokvi (Corgnale.)

Portlandski in Romanski CEMENT

najboljše vrste i po zmer-nih cenah
renomirane tovarne v Trbovljah (Trifail).

Zastop in zaloga pri

Schnabl & C.

Via Carintia 17. 12-0

Zaloga cevi, poljedelskih strojev, se-salk (pump) mašinsko olje, jermene itd.

DENARNICE

varne proti ognju in tatvini
Wiese et Co., fabrika denarnic.
DUNAJ. BUDAPEST. PRAG.
Zaloga: Dunaj. II. Unter Donastrasse št. 25.
Fabrika: Dunaj. II. Pappenheimgasse št. 58. 12—11

Mirodilnica (drogerija)

G. B. ANGELI

s tovarno šopkov

odlikovana na kmetijsko-obrtniške razstavi v Trstu l. 1882.

Velika zaloga

barv mljetih na olje in naravnih, firnežev vsakovrtnih angleških, francoskih in domačih, povlaka amerikalca za čisti parkete, da se precej svitlé, kakor tudi 12—9 barvenih firnežev za sobna tla.

Zastopstvo in zaloga imenitnega firneža za ko-čije od A. LEFRANC iz Pariza in Florence.

Stiskalnice za vino

10—4 (Prešanje.)
najnovejše sisteme, trebajo le malo prostora, odtiskujejo s podvojeno hitrostjo, nego poprešnje stiskalnice; so jako ročne, trdne in za trajnost napravljene, se izdelujejo v vsih velikostih za privatne, kakor tudi za večje producete, kakor posebnost. Poročilo, spričevala nad 1000 uže oddanih tiskalnic. Narise in cenike na vsako prašanje brezplačno in franko.

Grozdne mline, najnovejše konstrukcije. Naročbe o pravem času zaželeno. PH. MAYFARTH & Comp. Dunaj II. Praterstrasse 66. Tovarna v Frankobrodu n. M.

Lečniška tovarna hlepčkov (pastilj)

na paragon se stroji

G. PICCOLI-A,

lekarničarju »k angelju« v Ljubljani na Dunajski cesti.

Salicilni hlebčki proti kataru

proti kašlju, hripavosti, pljučnim, prsnim in vratnim bolestim, najboljše preservativno sredstvo proti Diphtheriti. Skatija 20 kr.

Sladčice iz gume

proti kašlju in hripavosti. V škatljah 10 kr.

Sladčice iz sladnega izlečka

iz najčistejšega sladnega izlečka. lahko prebavljive, redivne, ustavljaajoče kašelj, namočilne in uničujejo sluz, proti kašlju, hripavosti, in boleti na pljučih, Vzdružujejo redno prebavljenje, pospešujejo tek in so gotov pripomoček proti slabosti želodca, želodčnemu krču itd. Neizogibljivo potrebni so tudi za kadičce, kakor tudi za elegantne dame. Škatlja 10 kr.

Hlebčki iz Pflefermünza.

Vsak hlebček zadržuje 0.05 Santonine. Edino in najboljše sredstvo proti glistami za otroke in odraslene. I škatlja 10 kr.; 100 hlebčkov 70 kr., 1000 hlebčkov gld. 6.50.

Hlebčki iz Santonine.

Prijetnega okusa, krepijo oslabei želodec, pospešujejo prebavljenje, uničujejo preobilne kisline prebavilnih organov. I škatlja 10 kr.

Hlebčki iz sode.

prijetno, topilno in posebno po leti žejo gasče zdravilo, škatljica po 20 soldov.

Hlebčki iz tamarinde,

Razprodajalci dobé odbitek (rabat). Naročila se izvršujejo nemudoma proti povzetju zneska.